

СЕМИНАР 6 ДӘЛЛЕЛДЕУ МЕН ДӘЛЛЕЛДЕМЕЛЕР

Орындаған: Студент Мералы Ислам
ПД-313

Тексерген: Калияуов Женис
Тлеугазыевич

ЖОСПАР:

- Негізгі сұрақтары:
- 1. Дәлелдемелер түсінігі
- 2. Дәлелдемелердің қатыстылығы
- 3. Дәлелдемелерді қамтамасыз ету
- 4. Дәлелдеу құралдары

СОТТА ДӘЛЕЛДЕУ

Дәлелдеу нысанасы

Сот дәлелдемелері

Сотта дәлелдеу

Сот және іске қатысушы тұлғалармен анықталатын және іс жүргізу барысында әртүрлі себептерге сәйкес өзгеруі мүмкін

Дәлелдеу нысанасына дәлелдеуден босатылған деректер қосылмауы тиіс.

ДӘЛЕЛДЕУДЕН БОСАТЫЛҒАН МӘН-ЖАЙЛАР

Жалпыға белгілі

көпшілікке белгілі мән- жайлар,
мысалы, тарихи деректер

Преюдициалды

соттың бұрын қаралған азаматтық іс бойынша заңды күшіне енген шешімі мен белгіленген мән-жайлар сот үшін міндетті және сол тұлғалар қатысатын басқа азаматтық істерді қарау кезінде қайтадан дәлелденбейді

ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕР

Дәлелдеу құралдары

Тараптардың және үшінші тұлғалардың түсініктемелері

жазбаша және заттай дәлелдемелер

куәнің айғақтары

сарапшылардың қорытындылары

НАҚТЫ ДЕРЕКТЕРДІҢ ТҮРЛЕРІ

Сотқа қажетті деректер жайлы мәліметтер

Бұл нақты деректердің қайнар көздері немесе тасымалдаушылары (дәлелдеу қайнар көздері) осы мән-жайлар туралы мәліметтері бар тұлғалар немесе белгілі бір ықпал етудің іздерін өзінде сақтап қалған затта

Дәлелдемелік деректер-

әдеттегі тәртіппен анықталған, кейіннен сот дәлелдеу нысанасының бар екендігін дәлелдейтін заңды деректер

ДӘЛЕЛДЕМЕ РЕТІНДЕ ЖОЛ БЕРУГЕ БОЛМАЙТЫН НАҚТЫ ДЕРЕКТЕР

Күш қолдану, қорқыту, алдау, сол сияқты өзге де заңсыз іс-әрекеттерді қолдана отырып алынған

нақты азаматтық іс бойынша іс жүргізу әрекеттерін атқаруға құқығы жоқ тұлғаның әрекеттеріне байланысты алынған

іс іске қатысушы тұлғалардың өз құқықтары мен міндеттеріне қатысты жаңылуын пайдалана отырып алынған

іс жүргізу әрекеттерінің тәртібін айтарлықтай бұза отырып алынған

белгісіз қайнар көзден немесе сот отырысында анықталуы мүмкін емес қайнар-көзден алынған

дәлелдеу барысында қазіргі ғылыми білімге қайшы келетін әдістерді қолдана отырып алынған

СОТ ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕРІН ЖІКТЕУ

Алыну қайнар көзі бойынша

жеке

қайнар көздері адамдар
болып табылады

заттай

қайнар көздері материалдық
құндылықтардан алынады

СОТ ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕРІН ЖІКТЕУ

Қалыптасу әдісі бойынша

Алғашқы

яғни бірінші қайнар
көздерден алынған;

Өндірмелі

яғни «екінші
қолдардан» алынған
дәлелдемелер

СОТ ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕРІН ЖІКТЕУ

Қорытындылау сипаты бойынша

Тікелей

олардан (нақты шарттар болғанда) дәлелдемелік деректердің бар болуы (немесе жоқ болуы) туралы нақты қорытынды жасау мүмкін болатын дәлелдемелер

Жанама

олардан (шындыққа сәйкес шарттар болғанда) дәлелдемелік деректердің бар болуы туралы болжамалы қорытынды жасау мүмкін болатын дәлелдемелер

СОТТА ДӘЛЕЛДЕУ

сотпен іске қатысушы тұлғалардың іс бойынша мән-жайларды анықтау мақсатындағы қызметі.

субъектілері

Іске қатысушы тұлғалар (тараптар, үшінші тұлғалар, арыз берушілер, мүдделі тұлғалар) дәлелдеме жинау және зерттеуге белсене қатысады.

міндеттері

Дәлелдемелерді айқындау, жинау, кейбір жағдайларды бекіту; сотқа бірқатар құқықтар берілсе де, бұл міндет негізінен іске қатысушы тұлғаларға жүктелген

ДӘЛЕЛДЕУДІҢ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Қатыстылығы

ережесі бойынша, егер дәлелдеме үшін маңызды мән- жайлардың бар екендігі туралы Тұжырымдарды растайтын, теріске шығаратын, не оларға күмән келтіретін нақты деректер болса, сот дәлелдемені іске қатысты деп таниды

Дәлелдемелерге жол беру

Заң бойынша белгілі Бір дәлелдемелермен расталуға тиіс істің мән- жайлары ешқандай басқа дәлелдемелермен расталмайды

Дәлелдеу міндеті

әр тарап өзінің талаптары мен қарсылықтарын негіздейтін мән-жайларды дәлелдеуі тиіс.

ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕРДІ АЙҚЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ҚҰРАЛДАРЫ

Сот тапсырмалары

дәлелдемелер жинау қажеттігі туралы өтінімін қанағаттандырған жағдайда тиісті сотқа белгілі бір іс жүргізу әрекетін атқаруға тапсырма береді

дәлелдемелерді қамтамасыз ету

іске қатысушы тұлғалар соттан осы дәлелдемелерді қамтамасыз ету туралы сұрай алады

дәлелдемелерді сұратып алу

тараптар мен іске қатысушы тұлғаларға дәлелдемелерді ұсыну қиындық келтірген жағдайда, сот олардың өтінімі бойынша дәлелдемелерді сұратып алдыруға көмектеседі

ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕРДІ ЗЕРТТЕУ ҚҰРАЛДАРЫ

Сот тараптардың және үшінші тұлғалардың түсініктемелерін тыңдайды

сотқа ұсынылуы қиын немесе жеткізуге болмайтын құжаттар мен заттай дәлелдемелер олар орналасқан жерде қаралады

куәлар арасында беттестіру жүргізеді

Жазбаша дәлелдемелерді маманға және куәларға көрсетіледі

Заттай дәлелдемелерді мамандарға және куәларға көрсетіледі

ЗАҢМЕН ТАНЫЛАТЫН ДӘЛЕЛДЕУ ҚҰРАЛДАРЫ

күәнің айғақтары;

сарапшының қорытындысы.

Тараптар және заңды тұлғаның
түсініктемелері;

зағтай дәлелдемелер;

жазбаша дәлелдемелер;

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР:

- 1)“ Құқық негіздері ”, Қ. И. Оспанов, Алматы: “ Жеті Жарғы ” баспасы, 2007.
- 2)Қазақстан Республикасының “ Соттар мен судьялардың құқықтық жағдайы туралы ” Конституциялық заңы, Егемен Қазақстан, 2000, 28желтоқсан, 3- 4 беттер.
- 3. ҚР Азаматтық іс жүргізу кодексі. - Алматы: ЖШС «Издательство «Норма-К», 2012.